

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Iordache Ionescu cu Ioniță Dragomir
Curtea de apel din București, secțiunea II: Direcția C. F. R. cu G. I. Hristodorescu.

Curtea de apel din București, camera de punere sub acuzare: Nicolae Z. Popescu, zis Gogu, și alții cu Ministerul public.

Judecătoria ocolului rural Babadag: F. Merență cu C. Panaiot.
Observațiune de d-l Corneiu Botez.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Observație de S. R.*

BIBLIOGRAFIE

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 14 Februarie 1911

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Iordache Ionescu cu Ioniță Dragomir

PĂMÂNT RURAL. — SĂTEAN IMPROPRIETĂRIT. — MAXIMUM ÎMPROPRIETĂRIEI. — DACĂ MAI POATE DOBÂNDI LOC DE CASĂ PESTE ACEL MAXIM.

APEL. — CERERE DE RESTITUIRE A PREȚULUI. — DACĂ CONSTITUE O CERERE NOUĂ. — ART. 327 PR. CIVILĂ.

1° Cel ce are în proprietatea sa maximum împroprietăririi, nu mai poate dobândi peste acest maximum nici chiar un loc de casă, iar chestiunea de a se ști dacă cineva are în proprietatea sa maximum împroprietăririi, este o chestiune de fapt, de atributul suveran al instanței de fond.

2° Restituirea prețului vânzării nu constituie o cerere nouă, de oarece ea fiind în strânsă legătură cu acțiunea principală și tinzând la diminuarea acestei acțiuni, nu poate fi considerată decât ca un

mijloc de apărare, care, potrivit art. 327 pr. civilă, poate fi propus pentru prima oară în apel.

No. 131. — Casată parțial, în urma recursului făcut de Iordache Ionescu, sentința tribunalului Ilfov, secț. III, No. 1211 din 1910, dată în proces cu Ioniță Dragomir.

S'au ascultat: d-l consilier D. Giuvăru, în citirea raportului făcut în cauză; d-l avocat St. Marinescu-Bolintin, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat M. Antoniade, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I, II și III de casare:

I «Violarea art. 7 al legii din 15 August 1864, art. 1 al legii interpretative din 13 Februarie 1879 și a art. unic al legii din 6 Aprilie 1910, publicată în *Monitorul oficial* No. 6 din 7 Aprilie 1910.

«În adevăr, prin cuvântul *sătean*, se înțeleg și învățătorii dela sate, după cum rezultă și din art. 2 al legii din 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului. Tribunalul adoptând și motivele din cartea apelată și excluzând pe învățătorii sătești, a violat susmenționatele texte».

II. «Violarea art. 1169 c. civil, a art. 1 al legii din 1864, art. 1 al legii din 1879 și a art. 1 al legii din 6 Aprilie 1910, exces de putere și eroare gravă. Tribunalul se bazează pe certificatul No. 347 din 14 Aprilie 1909, liberat de primăria comunei Merii-Petchi, spre a stabili că am cu titlu de proprietar încă 50 arii (un pogon) în cătunul Netezești, care adăugat la cele 4 ha. 9775 m. p. cu care am fost împroprietărit în comuna Dridu, ar da maximum de 5 ha. 50 m. p. (11 pogoane), la care aveam dreptul; or, dacă eram sau nu proprietar pe cele 50 arii din cătunul Netezești, această dovadă urmă să se facă cu titluri de proprietate, translativă sau declarativă. Primarul n'are competența decât să libereze certificate după tabelă când e vorba de cei împroprietăriți, așa în cât proba pe care s'a bazat tribunalul, adică certificatul susmenționat, eră inadmisibilă în drept.

«Chiar dacă acest certificat eră admisibil, partea reclamantă în cererea de anulare, urmă să facă dovada cum că anterior cumpărării în litigiu posedam cu titlu de proprietar și pogonul de casă

din Netezești, conform art. 1169 c. civil, căci dacă cumpărarea de față eră anterioară, instrăinarea eră perfect valabilă.

«Această dovadă nu s'a făcut».

III. «Violarea art. 4 al legii rurale și exces de putere.

«Chiar dacă s'ar fi stabilit că la epoca cumpărării în litigiu a-și fi posedat cu titlu de proprietar maximum permis de lege, totuși, în speță, instrăinarea purtând asupra unui loc de casă, puteam să cumpăr în mod valabil, pe de o parte, fiindcă art. 4, precitat, dă drept chiar nevolnicilor și celor ce n'au meserie de agricultori, fără nici o condiție, iar pe de alta, fiindcă art. 1 al legii din 1879 reglementează întinderea nu pentru locurile de casă, căci acest text interpretează art. 7 al legii din 1864, nu și art. 4, care se referă exclusiv la locurile de casă».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului, rezultă că intimatul Ioniță Dragomir a intentat acțiune contra recurentului Iordache Ionescu, pentru anularea actului de vânzare autentificat de tribunalul Ilfov, secția notariatului la No. 3481 din 1907 și transcris la No. 1585 din 1907, prin care intimatul a vândut recurentului casele cu locul lor, întindere de 5012 m. p., din comuna Meri-Petchi, acțiune care a fost admisă de ambele instanțe de fond;

Considerând că tribunalul, prin această sentință, a adoptat în totul faptele și motivele din cartea de judecată apelată;

Că, această hotărâre constată că actul de vânzare mai sus menționat a fost anulat, nu numai pentru că cumpărătorul, recurentul de astăzi, este învățător, dar și pentru considerațiunea că în momentul cumpărării avea în proprietatea sa maximum improprietății, peste care nu mai putea dobândi;

Că, pentru a stabili aceasta, instanța de fond eră în drept să se întemeieze pe orice acte, prin urmare și pe certificatul primării, iar nu numai pe titluri de proprietate, după cum pretinde recurentul, pentru că prin certificatul primăriei, nu se tindea la stabilirea dreptului de proprietate, ci la aceea a unui fapt, care se poate constata și din alte acte;

Că, instanța de fond constatând că recurentul, în momentul cumpărării, avea în proprietatea sa maximum improprietății, a constatat un fapt de atributul suveran al acelei instanțe, constatare care scapă de controlul Curții de casație;

Că, intrucât hotărârea se menține pe această constatare de fapt, discuția asupra chestiunii dacă și învățătorii pot dobândi pământuri rurale, de și temeinică, potrivit legii interpretive din Aprilie 1910, devine inutilă;

Considerând că, din întreaga economie a legilor de improprietății dela 1864 și cea interpretivă din 1879, și

mai cu seamă din dispozițiunile art. 1 din aceste legi, rezultă că cel ce are în proprietatea sa maximum improprietății, nu mai poate dobândi peste acest maximum, nici chiar un loc de casă rural;

Că intrucât, în speță, instanța de fond constată că recurentul, în momentul cumpărării, avea în proprietatea sa maximum improprietății, cu drept cuvânt s'a hotărât că el, recurentul, nu mai putea dobândi și terenul în litigiu, fiind tot pământ de improprietății, și de aceia motivele I, II și III de casare sunt neîntemeiate.

Asupra motivului IV de casare:

IV. «Violarea art. 327 pr. civilă și exces de putere.

«Am făcut cerere reconvențională pentru restituirea prețului în caz eventual de anularea actului, și să mi se acorde dreptul de retenție. Tribunalul însă o respinge ca inadmisibilă, uitând că lucrul este permis, conform art. 327 alin. I pr. civilă».

Având în vedere că recurentul, înaintea tribunalului, a făcut o cerere reconvențională pentru restituirea prețului vânzării și pentru a i se acorda dreptul de retenție; că tribunalul, prin încheierea No. 8682 din 1908, a respins această cerere, pe motiv că constituie o cerere nouă, care nu poate fi făcută pentru prima oară în apel; Considerând că restituirea prețului vânzării nu constituie o cerere nouă, de oarece fiind în strânsă legătură cu acțiunea principală și tinzând la diminuarea acestei acțiuni nu poate fi considerată decât ca un mijloc de apărare care, conform art. 327 pr. civ., poate fi propus pentru prima oară în apel;

Că dar, tribunalul respingând cererea în ce privește restituirea prețului, a violat dispozițiunile art. 327 pr. civ., că de aceia numai din acest punct de vedere motivul IV de casare fiind întemeiat, urmează a fi admis în parte și numai în această privință sentința supusă recursului urmează a fi casată, rămânând să-și producă efectele în ce privește celelalte puncte judecate printr'însa;

Considerând că dreptul de retenție coprins în cererea reconvențională, în nici un caz nu putea fi acordat, de oarece terenul în litigiu fiind dat în baza legii rurale dela 1864, trebuie să fie restituit săteanului improprietății, intimatul de astăzi, îndată ce hotărârea devine executorie, conform art. 10 al. ultim din legea interpretativă de la 1879; că de aceia din acest punct de vedere motivul IV de casare este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, casează parțial.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI
SECȚIUNEA II.

Audiența dela 17 Iunie 1910

Președinta d-lui I. E. Dobrescu, președinte

Direcția C. F. R. cu G. I. Hristodorescu

CĂI FERATE.— DAUNE PRICINUITE.— CONSTRUCȚIUNI.— CLĂDIRIA LOR. — ART. 7 ȘI 9 DIN LEGEA DE POLIȚIE ȘI EXPLOATARE A C. F. R.

Daunele pricinuite prin accidente provenite din contactul scânteelor dela locomotivele căilor ferate cu clădirile așezate în apropierea liniei, nu pot atrage răspunderea Direcțiunii față de proprietarii acelor clădiri, când construcția lor a fost făcută prin contravenire la dispozițiunile art. 7 și 9 din legea de poliție și exploatare a căilor ferate române, prin care se arată în mod enumerativ felul clădirilor și distanța la care ele pot fi construite dela linia drumului de fer.

No. 165. — Direcțiunea C. F. R. de o parte, și G. I. Hristodorescu, de altă parte, au făcut apel contra sentinței tribunalului Ilfov, secția I, No. 683 din 1909.

S'au ascultat: d-l avocat N. A. Papadat, din partea apelantului G. I. Hristodorescu; d-l avocat N. Polizu-Micșunești pentru C. F. R.

Curtea,

Având în vedere apelurile declarate conexe, al d-lui G. I. Hristodorescu contra sentinței No. 683 din 4 Decembrie 1909 a tribunalului Ilfov secția I și al Direcțiunii Generale a Căilor Ferate Române contra aceleeaș sentințe, înregistrat la No. 209 din 11 Februarie 1910;

Având în vedere că primul apel, al d-lui Hristodorescu, tinde la majorarea sumei ce i s'a acordat de tribunalul Ilfov cu titlul de daune, iar cel de al doilea, al Direcțiunii C. F. R., tinde la reformarea sus menționatei sentințe și la respingerea acțiunii în daune a d-lui Hristodorescu;

Având în vedere actele prezentate de părți, martorii ascultați de tribunal, raportul de expertiză, procesul-verbal de anchetă precum și concluziunile atât cele scrise cât și cele orale ale părților din proces;

Având în vedere că, din toate acestea, rezultă că în ziua de 18 August 1908, pătulele d-lui G. I. Hristodorescu de pe moșia sa Bilitorii, din județul Teleorman, lângă gara Traian, au fost distruse de incendiu împreună cu fânul ce eră depozitat în ele, în cătime de 80 care de măsură; că d-l Hristodorescu având credința că acest incendiu a provenit dela scânteile locomotivei trenului

de marfă No. 1265, ce trece în gara Traian la ora 12 din zi, a reclamat Direcțiunii ca răspunzătoare de dauna produsă din culpa sa, să-i plătească suma apreciată de dânsul; că Direcția nevoind a-i plăti, a fost silit a introduce înaintea tribunalului de Ilfov, acțiunea ce face obiectul apelului de față, și prin care cere să fie despăgubit de Direcția C. F. R. cu suma de 48 mii lei, și anume 30.000 lei valoarea pătulelor arse, 8000 lei valoarea fânului depozitat în acele pătule și consumat de incendiu și 10.000 lei dauna ce i s'a adus prin lipsa ce a suferit și va suferi de folosința acestor pătule până la reconstituirea lor;

Având în vedere că nu se tăgăduște că, în ziua de 18 August 1908, pătulele lui Hristodorescu de lângă gara Traian au fost nimicite prin incendiu;

Având în vedere că, deși din ancheta făcută la fața locului la 2 Septembrie 1908 de către primarul comunei Belitorii și din ascultarea martorilor la tribunalul Teleorman, nu rezultă cu precizie că acest incendiu a fost rezultatul scânteilor produse de locomotiva trenului de marfă No. 1265, ce a trecut în acea zi prin gara Traian la orele 12 din zi;

Având în vedere însă că din mărturiile produse înaintea primei instanțe se constată că în ziua aceea bătea un vânt puternic cu direcțiunea din linia ferată spre pătule; că pătulele erau închise și că nu s'a văzut nimeni pe lângă ele în momentul când a izbucnit focul; că focul s'a produs la puțin timp după trecerea trenului; că locomotiva eră încălzită cu lignită și cu lemne, iar nu cu păcură, după cum rezultă din ancheta primarului;

Având în vedere că, din toate aceste prezumțiuni grave și concordante, judecata făcându-și convingerea că focul a provenit dela scânteile locomotivei trenului, este cert că Administrația C. F. R. ar trebui să fie ținută responsabilă de daunele ce a pricinuit prin culpa sa;

Având în vedere însă că responsabilitatea administrațiunii căilor ferate trebuie să fie socotită ca acoperită, atunci când împrejurările de fapt stabilesc că dauna pricinuită este rezultatul contravențiunii incendiatului la legile și regulamentele de poliție și exploatare a căilor ferate, edictate tocmai pentru a feri pe particulari de accidente;

Având în vedere că legea asupra poliției și exploatarei C. F. R. prin art. 7, oprește pe particulari de a înființa construcțiuni la o distanță mai mică de 2 metri dela calea ferată, distanță care se va măsura dela marginea exterioară a șanțului; că atunci când construc-

țiunile vor avea, din cauza materialelor din cari ele sunt alcătuite, o inflamabilitate mai mare, ele să nu poată fi clădite la o distanță mai mică de 20 metri dela împrejmuirile liniei ferate, art. 9 din legea asupra poliției și exploatărei căii ferate zice: «Este oprit a se înființa acoperișuri de stuf sau de șindrilă, șire de pae sau fân și în general orice depozit de materii aprinzătoare la o distanță mai mică de 20 metri dela împrejmuirea liniei ferate» ;

Având în vedere că, din textul acestor două articole, se degajează clar și precis intențiunea legiuitorului, că atunci când construcțiunea ar fi alcătuită din materiale neinflamabile, ea să fie tolerată chiar la o distanță de 2 metri de linia de împrejmuire a terenului ocupat de calea ferată, iar când construcțiunea ar avea acoperișul de stuf sau de șindrilă, când ar fi o șiră de pae, fân sau ar fi un depozit de materii aprinzătoare, ea să nu poată fi clădită decât la o distanță de 20 metri de linia de împrejmuire ;

Având în vedere că pătulele pentru porumb trebuiesc a fi considerate ca construcțiuni neinflamabile, atunci când ele sunt acoperite cu tablă de fier ; deci, ca atare pot să fie clădite conform art. 7 din legea poliției căilor ferate la distanța de 2 metri de perimetrul terenului proprietatea căiei ferate ; că, dacă însă destinațiunea acestui soi de clădire a fost schimbată, cu alte cuvinte dacă în loc de a pune porumb în ele, se înmagazinează materii inflamabile, precum stuf, fân, pae și orice alte păioase sau aprinzătoare, ele trebuiesc să cadă în prevederile art. 9, întrucât ele nu sunt închise cu pereți masivi de scânduri sau cărămidă, ci cu pereți formați din zăbrele sau stachete ce lasă să circule aerul prin ele, lăsând astfel liber acces scânteelor aduse de vânt, să se pună în contact cu materiile aprinzătoare înmagazinate în ele ;

Având în vedere că se alegă că art. 9 nu interzice clădirea la mai puțin de 20 metri dela împrejmuirea liniei ferate, decât pentru șire de pae sau de fân, acoperișuri de stuf sau șindrilă și în general orice depozite de materii aprinzătoare, și că, deci, pătulele neintrând în această categorie de ecarate, atunci când ele, ca în speță, sunt acoperite cu tablă de fier, construcțiunea lor fiind pusă, după cum se poate vede din procesul-verbal de anchetă al primarului din Belitori și a inginerului Vuia din 2 Septembrie 1908, la o distanță de 5 metri dela împrejmuirea liniei și de 46 metri dela axa liniei

sau a șinelor pe cari circulau trenurile, nu poate constitui o contravenție la legea poliției căilor ferate ;

Având în vedere că termenii art. 9 nu se pot socoti limitativi, ci enumerativi, deoarece acest articol vorbește în mod general de orice depozit de materii aprinzătoare, și este cert din punctul de vedere al responsabilității de daunele pricinuite prin accidente, că este tot una ca clădirea pătulelor să fi avut acoperiș de fân, stuf sau șindrilă, or să fi fost îmbăcsită în ele o cantitate de fân lăsat în contact cu scântecele locomotivelor prin spațiul lăsat liber între stachete ;

Având în vedere că în acest mod constatându-se contravențiunea lui Hristodorescu, el trebuie a fi socotit culpabil de depozitarea unor materii inflamabile, la o distanță mai mică de 20 metri de împrejmuirea căiei ferate, iar responsabilitatea daunelor cauzate prin incendiul ocazionat pătulelor și fânului dela scântecele locomotivei, nu poate fi atribuită administrației căiei ferate ;

Având în vedere că, s'a susținut de către apărătorul lui Hristodorescu, că dacă construcțiunea pătulelor la o distanță mai mică decât cea reglementară ar fi constituit o contravenție, administrația căilor ferate, conform art. 16 din lege, ar fi trebuit să dea în judecată pe contravenient și să obțină desființarea construcțiunii ;

Având în vedere că, după cum s'a spus mai sus, construcțiunea pătulelor cu acoperișul de fier la locul unde erau așezate, nu constituia o contravenție, pentru că ele erau clădite în condițiunile prescrise de art. 7, adică la mai mult de 2 metri de împrejmuire ; că, dar, Direcțiunea C. F. R. nu se găsește autorizată a cere desființarea lor ; că, totuși prin schimbarea destinațiunii lor și depozitarea de fân în ele, Hristodorescu a contravenit dispozițiilor art. 9 din legea poliției și exploatării căilor ferate și deci este în culpă că a depozitat materii inflamabile la o distanță mai mică de 20 metri dela linia de împrejmuire a căiei ferate ;

Având în vedere că, prin comiterea acestei contravențiuni la art. 9 din legea sus citată, responsabilitatea direcțiunii căilor ferate pentru incendiarea fânului și a pătulelor lui Hristodorescu este acoperită, iar daunele rezultate nu pot fi imputate decât neprevăderii și culpei lui Hristodorescu ; că, astfel fiind, apelul Direcțiunii C. F. R. cată a fi admis, iar apelul lui Hristodorescu respins, ca fără temei, reformându-se sentința tribunalului.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul C. F. R., respinge pe celalt.

Semnați: I. E. Dobrescu, M. Vidrașcu, I. Baștea.

Opiniune

Pentru motivele din sentința apelată, suntem de părere a se respinge ambele apeluri.

Semnați: M. Gr. Ciocârdia, St. Miculescu.

CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE

Audiența dela 1 Aprilie 1911

Președința d-lui D. G. Maxim, consilier

Nicolae Z. Popescu, zis Gogu, și alții cu Ministerul public

CURTE CU JURĂȚI. — ACUZAȚI LĂSAȚI LIBERI DE CAMERA DE ACUZARE. — PREZENTAREA LOR ÎNAINTEA CURȚEI CU JURI — ART. 318 PR. PENALĂ.

Când camera de punere sub acuzare dispune într'o afacere ca unii dintre acuzați să se prezinte liberi înaintea Curței cu jurați, din aceasta nu rezultă că față de acei acuzați are să se aplice dispozițiunile procedurii penale privitoare la contumaci, ci urmează a se aplica aceleași dispozițiuni ca și pentru acuzații arestați, adică să fie citați atât pentru interogator cât și pentru judecată, în termen de 24 ore dela primirea actelor

No. 100.— S'a ascultat d-l procuror general C. Sărățeanu, în concluziuni.

Camera, deliberând,

Având în vedere că, prin deciziunea cu No. 45 pronunțată de această cameră de punere sub acuzare în ziua de 4 Februarie 1911 se trimete înaintea Curței cu jurați din jud. Argeș, Ion N. Zamfirescu, Nicolae Zamfir Popescu zis Gogu și Costică Dumitrescu Jerpelea acuzați, cel dintâiu pentru tentativă de tâlhărie, al 2-lea pentru complicitate la acest fapt și al 3-lea pentru tănuire de furt cu spargere, și s'a dispus ca numiții acuzați să se prezinte liberi înaintea Curței cu jurați;

Având în vedere că Curtea cu jurați din jud. Argeș, prin încheerea din 5 Martie 1911, constatând la ziua jadecăței că față de sus numiții acuzați nu sunt îndeplinite formalitățile prescise de art. 318 și urm. din pr. civ., a amânat cauza la sesiunea viitoare și a dispus ca dosarul cauzei să fie înaintat d-lui procuror general, spre a vedea dacă este loc a se aplica dispozițiunile art. 120 din pr. pen. față de numiții acuzați;

Având în vedere că, în acest scop, d-l procuror general trimițând camerei dosarul afacerii s'a examinat de cameră lucrările și s'a obserbat că numiții acuzați n'au fost chemați spre a li se luă interogatorul, și nici citați pentru ziua judecăței;

Considerând că, cerându-se acelei Curți cu jurați informațiuni în această privință, s'a răspuns prin adresa cu No. 189 din 1911, că sus zișilor acuzați nu li s'a luat interogatoriu pentru că nu s'au prezentat în urma comunicării actelor de acuzațiune, și nu s'au chemat

în acest scop, întrucât ei urmau să se prezinte în termen de 24 ore spre a li se luă interogatoriu, și că, neîndeplinindu-se față de ei dispozițiunile art. 318 din procedura penală, n'au fost citați pentru ziua de judecată;

Considerând că pentru îndeplinirea disp. art. 318 urm. din pr. penală, trebuia ca acuzații lăsați liberi de cameră să fie și ei chemați, ca și cei arestați, în termen de 24 ore dela primirea actelor spre a li se luă interogatoriul, nefiind suficient faptul că li s'au notificat conform art. 237 din pr. pen. copie după deciziunea Camerei și actul de acuzare, întrucât printr'aceasta nu au fost și vestiți să se înfățișeze spre a li se luă interogatoriul;

Considerând că în cazul când Camera de punere sub acuzare dispune într'o afacere, cum e în speță, ca unii dintre acuzați să se prezinte liberi înaintea Curței cu jurați, aceasta nu înseamnă că față de acei acuzați să se aplice dispozițiunile procedurii penale privitoare la contumaci, ci se urmează cu totul o altă procedură, chemându-se acuzații atât pentru luarea interogatoriului, în 24 ore după primirea actelor, conform art. 318 pr. criminală, cât și pentru judecată, cum de altfel se procedează și cu acuzații arestați;

Că, fără a fi citați, nu se pot considera că au lipsit la actele de procedură, spre a se revocă lăsarea lor în libertate și în consecință a se face uz de dispozițiunile art. 120 al. II din legea libertății individuale, așa că, în speță, nu e loc a se ordonă arestarea sus zișilor acuzați.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați: D. G. Maxim, St. Mladoveanu, D. A. Mavrodin.

JUDECĂTORIA OCOLULUI RURAL BABADAG

Audiența dela 2 Noembrie 1910

Magistrat-stagiar, V. M. Dimitriu

P. Merență cu C. Panaiot

ACȚIUNE CAMBIALĂ. — CAMBIE PRIMITĂ PRIN GIR. — EXERCITIUL ACȚIUNEL. — ART. 94 PR. CIV.

JUDECĂTORII DE OCOALE. — JELBARI DE PROFESIUNE. — ACȚIUNI DEGHIZATE. — RESPINGERE.

1° Posesorul unei cambii primită prin gir pentru incasare, nedobândind proprietatea cambiei, nu poate reprezenta în justiție pe mandantul său decât asistat de avocat, potrivit art. 94 pr. civilă.

2° Atât din spiritul legii judecătoriilor de ocoale, cât și în interesul ocrotirii populațiunei sătești, se impune îndepărtarea de pe la judecătorii a persoanelor constatate că exercită profesiunea obișnuită de jelbări, cum și respingerea acțiunilor deghizate introduse de aceștia, în scop de a avea acces în lo-

calul judecătoreiei, unde venind în contact cu justițiabilii rurali, le pot înșelă buna lor credință.

Judecata,

Având în vedere acțiunea introdusă de către Panait Merență, și prin care cere ca în baza unei cambii devenită exigibilă să se oblige pârâțul Chiriac Panait la plata sumei de lei 85 ;

Având în vedere că, această cambie este girată reclamantului de către comerciantul Iancu Haimovici spre încasare și rambursare, după cum se constată din girul scris și iscălit de proprietarul cambiei ;

Având în vedere dispozițiunile codului comercial, și principiile generale ce guvernează materia girului ;

Având în vedere că legiuitorul, prevăzând mai multe feluri de giruri, a înțeles să stabilească o deosebire fundamentală între girul translativ de proprietate, în baza căruia cambia trece în proprietatea giratarului și între girul spre încasare (art. 280 c. com.), în baza căruia giratarul dacă poate exercită orice acțiune în justiție pentru intrarea în posesiunea sumei din cambii, acest drept îl exercită în numele și pentru girant, singurul proprietar al cambiei ;

Având în vedere că, astfel fiind, giratarul spre încasare și rambursare, este un mandatar al girantului său ;

Având în vedere dispozițiunile art. 94 pr. civ., după care părțile, pentru a-și susține dreptățile lor, urmează a se prezenta în instanță în persoană, sau prin mandatar cu procuri în regulă asistați de avocați, sau prin avocați declarați în ședință, ori având procuri legalizate ;

Având în vedere că, în tabloul de avocați de pe lângă instanțele judecătorești din acest județ, reclamantul Panait Merență nu figurează înscris ca avocat sau apărător, și că, în asemenea caz, el nefiind decât un simplu mandatar al girantului său, nu are calitatea a-l reprezenta în justiție, conform art. 94 pr. civ. (Vezi Cas. I, No. 13 din 1903) ;

Având în vedere că, lipsa de calitate fiind o excepțiune de ordine publică, ea poate fi invocată din oficiu și chiar în lipsa uneia din părți ;

Că, astfel fiind, din acest punct de vedere, acțiunea de față căută a se respinge ;

Având în vedere că, mandatarul Panait Merență, pe lângă că nu este avocat și nici este asistat de un avocat, dar se vede înscris în ordonanța No. 8806 din 1909 a parchetului de Tulcea, arătat că exercită meseria de jelbar ;

Având în vedere că, atât din spiritul legii judecătoreiilor de ocoale rurale, cât și în interesul ocrotirii populațiunii sătești, pradă a speculanților jelbari, se impune înlăturarea acestor vizați jelbari, de a frecventă localul judecătoreiei ;

Având în vedere că acțiuni deghizate, ca cea de față, pot fi numai pretexte pentru ca asemenea indivizi asupra cărora reprezentantul ministerului public a atras atențiunea prin zisa ordonanță, să aibă acces or când în localul judecătoreiei și să vină în contact cu justițiabili rurali spre a le înșelă buna lor credință ;

Pentru toate aceste motive, și pe temeiul art. 94 pr. civ., respinge ca inadmisibilă acțiunea.

Magistrat-stagiar, V. M. Dimitriu.

Observațiune.— Cazul înfățișat înaintea judecătoreiei ocolului Babadag și căruia magistratul stagiar, care l-a rezolvat, i-a dat o soluțiune negativă, este interesant atât din punct de vedere juridic, cât și al considerațiilor sociale, cari au îndreptățit pe legiuitorul ramân să ia măsuri contra unei plăgi, ce roade atât populațiunea orașelor, cât și a satelor : contra mijlocitorilor de procese și jelbarilor de profesiune, cari, sub diferite pretexte și prin diferite mijloace, mișunau prin sălile instanțelor noastre judecătorești, pentru a prinde în mrejele lor și a speculă oamenii naivi, mai ales pe locuitorii săteni, atât de profani în chestiuni de judecăți.

Primele dispozițiuni luate de legiuitorul nostru pentru curmarea acestei stări dăunătoare de lucruri, sunt cuprinse în legea judecătoreiilor de ocoale.

Art. 73 din această lege, pune principiul că, în afacerile de natura acelor ce se judecă în comunele rurale și pentru lucrările ce se desăvârșesc în acele comune, părțile nu se pot înfățișa decât în persoană și numai ele singure își pot sprijini drepturile.

«Nimeni, se mai rostește acest text, afară de părinți, soț, soție, fiu, frate, unchiu sau nepot, nu se va putea înfățișa în numele altuia, ca procurator, avocat, apărător sau *cumpărător de drepturi*».

Cu toate că prohibițiunea, în ce privește pe cumpărătorii de drepturi, e menționată în textul art. 73, cu referire numai la o anumită categorie de afaceri, e cert că se aplică și la celelalte afaceri de competența judeului de ocol, de care se ocupă art. 74 din legea judecătoreiilor de ocoale. Acest al doilea text, mai larg în redacțiunea sa și în vederea faptului că pericolul e mai mic în afacerile de natura celor ce se judecă la reședințele jude-

cătorilor, permite ca în aceste din urmă afaceri părțile să se poată prezentă, fie în persoană, fie prin mandatar cu procuri legalizate, asistați de avocați, sau prin avocați declarați în ședință, ori având procuri legalizate.

Deși art. 74 tace în privința cumpărătorilor de drepturi, nu se poate susține că aceștia se pot prezentă în instanță, în afacerile prevăzute de art. 74, căci acest text de asemenea determină și limitează persoanele ce se pot prezentă în locul părților litigante: mandatar asistați de avocați sau avocați.

De sigur că cumpărătorii de drepturi, nici în cazul prevăzut de art. 74 nu pot stă în instanță în locul părților, existând aceeași rațiune de a fi îndepărtați de pe la judecătorii.

Un argument ni-l dă însăș sorgintea art. 73 și 74 din noua lege a judecătorilor de ocoale. Aceste texte nu sunt, într'adevăr, decât desmembrarea art. 87 din vechea lege a judecătorilor de pace, care interzicea cumpărătorilor de drepturi de a stă în instanță în locul părților în toate afacerile de competența judecătoriei de ocol, iar dacă legiuitorul a despărțit dispozițiile ce le prevedea, specificându-le în două articole deosebite, scopul său n'a fost de a luă cu a mână ce dădea cu alta și de a îndădui acestora accesul judecătorilor de ocoale.

Intențiunea sa a fost de a întinde și mai mult restricțiunile art. 87 din vechea lege a judecătorilor de pace, în afacerile ce se judecă în comunele rurale, în măsura în care a substituit pe judecătorul de ocol juriului comunal și aceea în care a lărgit prerogativele celui dintâu în însușirea sa de împăciuitoare și sfetnic al părților, și chiar de apărător al intereselor lor.

Dealtminteri, restricțiunile din art. 73 l. jud. ocoale nu sunt decât aceleași din textul corespunzător al art. 28 din vechea lege a judecătorilor de pace, care, în ce privește reprezentarea părților înaintea justiției comunale, puneă restricțiuni identice.

Art. 73 din noua lege a judecătorilor de ocoale, cași art. 28 și 87 din vechea lege, opresc pe cumpărătorii de drepturi de a figură în numele părților, fără a preciză însă ce se înțelege prin această categorie de persoane.

Dacă ne raportăm la desbaterile parlamentare ale legii judecătorilor de ocoale din 1879, în care, pentru prima oară, se pomenește de cumpărătorii de drepturi, constatăm că intențiunea legiuitorului a fost de a îndepărta dela judecătorii de ocoale tocmai pe jelbarii de profesiune și toate acele persoane cari, substituindu-se în justiție părților și uzurpând atribuțiile avocaților, ex-

ploatau pe unii, făceau o necinstită concurență celorlalți¹⁾.

Asupra acestui punct nu stăruim mai mult, deoarece am dat explicațiile noastre mai pe larg în «Noul Codice», pag. 908.

Prin legea pentru constituirea corpului de avocați din 12 Martie 1907. s'a făcut în această direcțiune un pas mai departe. Potrivit art. 25 din această lege, în București, Iași, Galați și Craiova, procurorul general al Curții de apel, iar în celelalte capitale de județe, procurorul tribunalului, au dreptul să interzică accesul în localurile instanțelor judecătorești și în împrejurimi persoanelor cunoscute că se oferă ca mijlocitori de procese. Ordonanța de interdicțiunea accesului e imediat executată prin agenții administrativi și polițienești.

Numai dacă persoana cuprinsă în asemenea ordonanță va justifica un interes de a se prezentă în justiție, executarea se suspendă pentru timpul necesar.

Jelbarii de profesiune, întreprinzătorii de procese și cumpărătorii de drepturi au găsit totuși o porțiță de scăpare, prin care încearcă să eludeze dispozițiile binefăcătoare ale legii, dictate de un interes social și moral așa de înalt.

Ei socot că pot găsi această porțiță de scăpare în dispozițiile art. 280 cod. comercial.

Magistratul stagiar al ocolului Babadag, printr'un gest energic, le-a închis și această ultimă porțiță, de care unii au căutat să profite spre a-și exercită mai departe profesiunea lor de exploatare ai intereselor legale ale mulțimei.

Art. 280 c. com. prevede că girul în care s'a adăogat clauza «pentru încasare», «prin procurațiune», «pentru mandat», «valoarea în garanție», sau altele asemenea nu strămută proprietatea cambiei, ci împuternicește, între altele, pe înfățișetor a cere în justiție plata ei.

Iată pe jelbarul de profesiune reapărând sub altă haină și tocmai la țară, unde ademenirea elementului țărănesc de a se obliga prin cambie constituie o primejdie cu atât mai mare pentru dânsul, cu cât, încăput pe mâna speculatorilor de meserie, nu poate opune nici un mijloc ordinar de probă contra unor asemenea titluri de credit ce-i sunt cele mai deseori, smulse cu caracter uzurar.

Ei bine, legiuitorul n'a vroit să tolereze mai cu seamă

1) Vezi Desb. Camerei din 1879 («Monitorul oficial» No. 17 din 1879), reproduse în «Noul codice al jud. de ocol», pag. 901 și 902, cum și explicațiile date de noi în aceeași lucrare, pag. 907 și 908, observ. 4 și 5.

această stare de lucruri, care atinge situația economică a populației sătenești.

Dispozițiile prohibitive ale legii corpului de avocați, ca și celea ale legii judecătorilor de ocoale în ce privește susținerea drepturilor în justiție sunt de ordine publică; ele nu pot fi înfrânte printr'un argument tras din textul art. 280 c. com., la adăpostul căruia încearcă să se pună acum întreprinzătorii de procese de la țară.

L. J. ocoale din 1908, fiind posterioară codului de comerț, și dispozițiile speciale ale art. 73 din această lege, fiind în totul protivnice textului art. 280 c. com., credem că cei ce în mod obișnuit, primesc prin gir cambii spre a reclama plata lor în justiție nu mai pot stă în instanță decât asistați de avocați conf. art. 94 pr. civ., a cărui regulă o consacără art. 74 combinat cu art. 125 l. jud. ocoale și numai în afaceri de natura acelor ce se judecă la reședința judecătorilor de ocoale.

Dat fiind scopul urmărit de legiuitor, această interpretare riguroasă se impune cu atât mai mult față de dispozițiile art. 119 l. jud. ocoale cari abrogă toate legile și regulamentele protivnice acestei legi.

Magistratul stagiar al ocolului Babadag, respingând ca neadmisibilă acțiunea introdusă ca giratar în baza art. 280 c. com., de un jelbar de profesiune înscris în ordonanța parchetului, a făcut o sănătoasă aplicare a legii, ale cărei consecinți, dacă interpretarea va fi observată de toate judecătorii din țară, vor fi din cele mai temeinice pentru atingerea laudabilei ținte a legiuitorului.

CORNELIU BOTEZ

Președinte sect. II trib. Covurlui.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

— 7 Noembrie 1910 —

RESPONSABILITATE CIVILĂ SAU PENALĂ. — COMINENT. — PREPUS. — AUTOMOBIL. — GARAJ. — MECANIC. — PROPRIETARUL TRĂSUREI. — ACCIDENT. — ART. 1384 C. CIV. FR. (ART. 1000 C. CIV. ROMÂN).

Responsabilitatea pe care art. 1384 cod. civit o pune în sarcina comitenților, presupune nu numai că ei și-au ales pe prepușii lor, dar și că ei au dreptul de a le da ordine și instrucțiuni asupra modului cum au să-și îndeplinească funcțiunile la cari acești prepuși sunt întrebuințați; dreptul acesta constituie autoritatea și supunerea, fără cari nu sunt adevărați comitenți pe o parte și prepuși de alta.

În special, când mecanicul unui automobil, din greșala căruia s'a cauzat un accident unui terțiu, a fost pus la dispoziția proprietarului trăsuri de societatea de garaj la care ea fusese remizată, judecătorii fondului decid cu drept cuvânt că meca-

nicul nu a încetat de a fi prepusul societății, și că, prin urmare, aceștea îi incumbă, cu titlu de comitentă, de a suferi responsabilitatea accidentului, când din constatările suverane ale deciziunii lor reese, pe de o parte, că mecanicul nu a fost ales de proprietarul trăsuri, care a lăsat societății grija de a-i procura un mecanic care să poseadă condițiunile cerute, și de altă parte, că zisul mecanic nu eră sub ordinele și supravegherea proprietarului trăsuri, în ce privește partea tehnică a funcțiunii lui.

(Din *Pand. fr. pér.* 1911, I, 87).

Observațiune.— Responsabilitatea faptelor prepusul pusă de art. 1000 c. civ. (1384 c. civ. fr.) în sarcina stăpânului sau a comitentului, presupune că acesta din urmă a avut dreptul de a da prepusul ordine și instrucțiuni asupra modului cum să-și îndeplinească funcțiunile cu care a fost însărcinat (Cas. fr. 25 oct. 1886 S. 1857. 1. 457. — P. 1887. 1. 1134; 5 janv. 1891 S. și P. 1892. 1. 247; 30 oct. 1902. S. și P. 1902. 1. 554; *Pand. pér.* 1903. 1. 148). Acest drept fondează autoritatea și supunerea fără care nu există comitent adevărat. Casația franceză, prin o decizie din 3 Aprilie 1908 (S. și P. 1909. 1. 423; *Pand. pér.* 1909. 1. 423), a dat acestui principiu o aplicațiune care se cuvine a fi apropiată de decizia de mai sus, hotărând că atunci când o societate de garaj procură pentru conducerea unui automobil remizat în stabilimentul său, un mecanic care se află în serviciul său și-i plătește salariul, această societate este cu drept cuvânt considerată ca singură comitentă a mecanicului (Cpr. *Demolombe*, XXXI, 6 19; T. *Huc*, VIII, 444; *Planiol*, II, 911 bis; D. *Alexandresco*, V, 527 și 528, text și note).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Volumul VI (Suplimentul III pe 1910) din:

„Codul General al României“

anotat cu trimeteri, circulări și note explicative

DE

C. HAMANGIU

Procuror la Curtea de apel din Galați

Acest volum, al șaselea al colecțiunii, de aproape 1200 pagini, cuprinde aranjate în ordine cronologică, toate legile, regulamentele, decretule, deciziile, convențiunile cu statele străine și circulările, de la Octombrie 1909 până la Decembrie 1910 inclusiv.

La finitul volumului se află un *index alfabetic general* al întregii materii legislative în vigoare cuprinse în toate șase volume, așa că întrebuințarea acestei voluminoase colecțiuni se face cu cea mai mare ușurință prin consultarea acestui *index general*.

Prețul vol. VI (supliment III pe 1910) este de 10 lei, legat flexibil. Prețul întregii colecții de șase mari volume, legate flexibil în piele, este de 64 lei.

Comenzile se fac la *Librăria Leon Alcalay*, Calea Victoriei, 37 București.